

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1CoZm/17/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113209384
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113209384.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa a sudcov JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Kohúta, v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s. r. o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha, Česká republika, IČO: 26429705, právne zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Bratislava 811 09, Grösslingova č. 4, IČO: 36 864 421, proti odporkyni: K. D., nar. X.X.XXXX, bytom XXX XX Y. XXX, o zaplatenie 371,- eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 19CbZm/97/2013-88 zo dňa 6.2.2015, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí návrhu na zaplatenie zmenkového úroku 0,25 % denne zo sumy 371,- eur od 6.11.2009 do zaplatenia.

V prevyšujúcej časti vo veci samej, ako aj vo výroku o náhrade trov konania rozsudok z r u š u j e a vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a zároveň vyhlásil zmluvnú podmienku vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru k zmluve č. 8650714 uzavretej medzi Pohotovosťou s.r.o a odporkyňou dňa 4.4.2009 pod bodom č. 17 v znení: „Dohoda o vyplnení zmenky. Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky /ďalej aj ako vystaviteľ/ vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi /ďalej aj ako remitent/ vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite t. j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, poprípade uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.“ za neprijateľnú.

Náhradu trov konania odporkyni nepriznal.

Po vykonanom dokazovaní vzal za preukázané, že zmenka bola vystavená dňa 4.4.2009 (dátum vystavenia) na sumu 371,- eur, pričom do jej textu bol poňatý záväzok odporkyne zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s 0,25 % denným úrokom od 23.8.2009. Keďže zmenka bola vystavená pôvodne na spoločnosť Pohotovosť s.r.o., Bratislava, ktorá je nebankovou spoločnosťou a okrem iného poskytuje aj spotrebiteľské úvery, súd požiadal navrhovateľa formulárom B, aby doplnil svoj návrh o predloženie zmluvy, nakoľko sa súdu javí,

že by mohla byť zmluvou spotrebiteľskou. Navrhovateľ je zapísaný do obchodného registra dňom 24.1.2001, pričom v predmete činnosti má, okrem iného, až po 8.1.2011 činnosť ekonomických poradcov, sprostredkovateľská činnosť. Obchodná spoločnosť Pohotovosť s.r.o. je zapísaná dňom vzniku 14.3.2001 a v predmete činnosti, má okrem iného, poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Odporkyňa je fyzická osoba. Dňa 4.4.2009 uzavrela so spoločnosťou Pohotovosť s.r.o. Zmluvu o úvere č. 8650714, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 200,- eur s tým že odporkyňa sa zaviazala zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 196,- eur, celkovo zaplatiť 396,- eur v 12 mesačných splátkach po 33,- eur, počnúc dňom 18.4.2009 na účet veriteľa špecifikovaný vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru. Odporkyňa na pojednávaní prehlásila, že je rómskej národnosti, má ukončenú základnú školu v 8. triede. Nie je vydatá, má 3 malé deti. Predmetný úver brala preto, lebo 13.8.2008 sa jej narodila dcéra Q., chorá na srdiečko. Potrebovala peniaze na živobytie, cestovanie k lekárom a na ostatné veci. Z toho dôvodu brala tento úver. Nikde nepracuje, je s deťmi doma. Po predložení fotokópie zmenky k nahliadnutiu, nepamätá si, aby taký doklad podpisovala. Ani nevie, čo je to zmenka. Okrem tohto úveru má ešte úver v Providente vo výške 200,- eur. Ohľadom tohto úveru ju nikdy Pohotovosť nevyzývala na zaplatenie úveru. Preto to, čo dlhuje Pohotovosti, je ochotná zaplatiť, ale naozaj nevie, čo je zmenka a nerozumie tomu, prečo by mala platiť zo zmenky takú sumu. Predmetom nároku navrhovateľa, ktorý ho uplatňuje v zmysle ustanovení čl. 4 ods. 1 Nariadenia č. 861/2007, je nárok vyplývajúci podľa neho z uzavretej vistazmenky. Domáha sa, aby súd formálne posudzoval predmetný právny vzťah výlučne podľa zásad zmenkového práva. Keďže sa však evidentne jedná o spotrebiteľský právny vzťah, je potrebné sa vypoariadať aj s otázkou platnosti uzavretej zmluvy o úvere, ktorá bola kauzálnym vzťahom na vystavenie tejto zmenky ako blankozmenky. Prvostupňový súd konštatoval, že spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. uzavrela s odporkyňou zmluvu o spotrebiteľskom úvere, v ktorej chýba podstatná náležitosť zmluvy - priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver, platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok, v dôsledku čoho sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 4 ods. 3. zákona č. 258/2001 Z. z.). Blankozmenka, ktorá bola vyplnená ešte pôvodným veriteľom, zabezpečovala evidentne záväzok zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a to napriek tomu, že vo formulárovej zmluve je uvedený len odkaz na ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka a v bode 17. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru si účastníci dohodli režim Obchodného zákonníka. Pojem blankozmenky v

dohode o vyplňovanom práve a dôsledky indosácie takejto zmenky súd zdôvodnil odkazom na odbornú literatúru (Josef Kotásek - Změněné právo, Vydavatelství: Prospektrum spol. s r.o. 2006). Navrhovateľ sa dovoľáva abstraktnosti zmenky a jej prísnej formálnosti, ale keďže zmenka zabezpečuje spotrebiteľský záväzok, nepatí s ohľadom na ustálenú európsku spotrebiteľskú legislatívu všeobecne uznávaná teória o tom, že súdy nie sú povinné skúmať kauzu zmenky a majú postupovať len z hľadiska dodržiavania predpisov zmenkového práva. Odklon od tejto všeobecnej teórie je prezentovaný v Náleze Ústavného súdu Českej republiky č. PL.ÚS 16/12, v ktorom sa konštatuje, že zmenky, ktoré zabezpečujú spotrebiteľské záväzky, musia byť prístupné na preskúmanie kauzy zmenky z hľadiska ochrany spotrebiteľa v záujme zachovania ich práva tak, aby nedošlo k zneužitiu neznalosti prísne formalistických zákonných zmenkových ustanovení veriteľmi v neprospech spotrebiteľov. Dňa 18.7.2013 vydal Ústavný súd Českej republiky Nález pod sp. zn. IV.ÚS 457/10, kde potvrdil, že ochranu spotrebiteľa nemožno dosiahnuť prostredníctvom legislatívnych zásahov do úpravy zmenkového práva, ale pomocou výkladu práva všeobecnými súdmi v konkrétnych prípadoch ich rozhodovacej praxe. Na prvej strane zmluvy, ktorá je spotrebiteľom podpísaná a ktorá by mala byť rozhodujúcou pre deklarovanie najdôležitejších zmluvných ustanovení, nie je o zabezpečení záväzku blankozmenkou ani zmienky. Drobné písmo, ktorým je aj bod 14. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru písaný, je nepriehľadný. Táto zmluvná podmienka nebola individuálne dojednaná a je zrejmé, že spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto zmluvné dojednanie je potrebné považovať za neprimeranú zmluvnú podmienku a v rozpore tak s dobrými mravmi, ako aj poctivým obchodným stykom. Prvý nadobúdateľ zmenky, obchodná spoločnosť Pohotovosť s.r.o., vyplnila zmenku v rozpore so skutočnou dlžnou sumou, ktorá ku dňu vyplnenia blankozmenky pre neho vyplynula z uzavretej zmluvy o úvere vzhľadom na to, že v zmluve nebola uvedená ročná percentuálna miera nákladov a tým nárok prvého nadobúdateľa zmenky mohol v zmenke obsahovať iba sumu poskytnutého úveru bez poplatkov a bez úrokov. Následne na to, čo sa Pohotovosti s.r.o. na základe takto vyplnenej zmenky nepodarilo uspieť v rozhodcovskom konaní, zmenku rubopisom postúpila ďalšiemu nadobúdateľovi zmenky. Súdu sú z iných súdnych sporov známe prípady, keď po indosácii blankozmenky Pohotovosť, s.r.o. vymáhala a prijímala platby od dlžníka z titulu tohto kauzálného vzťahu. V danom prípade došlo zo strany Pohotovosti s.r.o., ako aj zo strany žalobcu,

k nerešpektovaniu základných zásad ochrany spotrebiteľa podľa ustálenej európskej spotrebiteľskej legislatívy. Oba subjekty zjavne jednali v snahe vedome na škodu dlžníka, hoci je potrebné konštatovať, že to bol predovšetkým dlžník, ktorý neplnil povinnosti z uzavretej zmluvy o úvere, aj keď by mal zaplatiť len požičanú sumu. Súd však zistil, že Pohotovosť, s.r.o. napriek tomu, že dlžník neplnil svoje povinnosti zo zmluvy, neuplatňovala svoj nárok z titulu uzavretej zmluvy o úvere v súdnom konaní, ale uplatnila vyplňovanie právo blankozmenky a v rozhodcovskom konaní žiadala od dlžníka zaplatiť už vyplnenú zmenkovú sumu na blankozmenke. Nový nadobúdateľ zmenky mal s odbornou starostlivosťou žiadať o poskytnutie všetkých údajov týkajúcich sa uplatňovania vyplňovacieho práva blankozmenky a rovnako tento nárok posúdiť s ohľadom na ochranu práv spotrebiteľa, ale tak neurobil. Preto nárok ako nedôvodný zamietol. Zároveň vyhlásil zmluvnú podmienku vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru k zmluve zo dňa 4.4.2009 pod bodom č. 17 za neprijateľnú podľa článku 153 ods. 4 O.s.p.. Ako dôvod uviedol, že táto zmluvná podmienka nebola individuálne dojednaná, t. j. bola vopred navrhnutá a spotrebiteľ nebol schopný ovplyvniť podstatu tejto podmienky a toto zmluvné dojednanie spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa, nakoľko dodávateľ si zabezpečil svoju pohľadávku vzniknutú na základe zmluvy o úvere na úkor práv spotrebiteľa. Spotrebiteľ v čase uzavretia zmluvy o úvere nebol schopný posúdiť zákonné dôsledky dohody o vyplnení zmenky, a teda predovšetkým posilnenie práva a jeho vymožitelnosti na strane dodávateľa na úkor spotrebiteľa. Dotknuté zmluvné dojednanie narušuje rovnováhu výhod poskytnutých dodávateľovi a spotrebiteľovi, pričom je úlohou súdu, aby zabránil uplatňovaniu takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky. Nakoľko ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy obsahujúce dohodu o vyplnení zmenky je potrebné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je podľa Občianskeho zákonníka neplatná, súd mal za to, že dodávateľ nebol oprávnený takúto zmenku vyplniť a tým si ani uplatniť nárok z tejto zmenky na súde (uznesenie Okresného súdu Bratislava V zo dňa 1.3.2011, č. k. 37Er/7273/2010-10).

Posledným výrokom rozsudku bolo rozhodnuté o nepriznaní náhrady trov konania odporkyni. Tento výrok súd zdôvodnil odkazom na § 142 ods. 1 O.s.p., kedy právo na náhradu trov konania prináležalo odporkyni, ale tejto trovy konania nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Navrhol rozsudok zmeniť tak, že sa návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie, a že sa mu prizná náhrada trov odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Súd neuvádza, ktorej zo strán vykonal dokazovanie „listinnými dokladmi“, alebo či tieto dôkazy vykonal na základe vlastného uváženia. Súd musí k otázke vykonávania iných, ako účastníkmi navrhnutých dôkazov, pristupovať vyvážene, aby nedošlo k narušeniu rovnosti strán v spore. Navrhovateľ predložil ako dôkaz svojich nárokov uplatnenú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb., dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu nebolo žiadnych námietok a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonávanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Odporkyňa mohla na základe čl. 5 ods. 3, 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke. Ak tak neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej v Nariadení. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 veta prvá in fine O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za odporcu. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhov odporcu a bez legitímneho podnetu na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporkyne ako spotrebiteľa. Odporkyňa sa tejto obrany nedovoľavala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala a svojím konaním ju prakticky uznala. Súd iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských a základných slobôd. Súdom uvádzané údajne nesporné skutočnosti neboli tvrdením ani jedného z účastníkov. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Odporkyňa, ani navrhovateľ sa k týmto skutočnostiam nevyjadřili. Súd dospel k rozhodnutiu na základe

aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Súd predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ, z ktorého vyplýva, že odporkyňa vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR spisovej značky 5 Obo/3/2008 zo dňa 22.10.2008. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. Súd porušuje poučovaciu povinnosť súdu prekročením § 5 ods. 1 O.s.p.. Súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Poukázal v tejto súvislosti na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000, kde pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní. Pokiaľ súd odkázal na Nález Ústavného súdu Českej republiky IV.ÚS 457/10 je dôležité uviesť, že vo veci, ktorou sa zaoberal Ústavný súd ČR, došlo zo strany odporcu k obrane - odporca vznesol námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu. Podobne aj v konaní PL.ÚS 16/12 ide o postup podľa skráteného konania, kde sa Ústavný súd ČR zaoberal návrhom na zrušenie § 175 O.s.p.. Vo veci navrhovateľ podal námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu v rámci stanovenej

zákonnej trojdňovej lehoty. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Vyplýva to z formulácie § 4 ods. 6 zákona a spojenia „v čase vyplnenia“ zo slov „vyplnenú veriteľom“, z ktorej je zrejmé, že zákonodarca pripúšťal, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Z uvedeného vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemôže byť ani neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmieniek. Z ustanovenia § 153 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že vyhlásenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky je prípustné, len ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. V tomto konaní sa prejednáva spor zo zmenky, a ak súd sám vykonal dôkazy spotrebiteľskou zmluvou bez možnosti navrhovateľa sa k ním vyjadriť, nie je možné uzavrieť, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. V prípade, ak by výrok o vyhlásení zmluvnej podmienky za neprijateľnú nadobudol právoplatnosť, stane sa tak záväzným pre účastníkov konania, aj predovšetkým pre orgány, teda najmä súdy. Súd zovšeobecňuje svoje tvrdenia. Uvádza, že odporkyňa v čase uzatvárania dotknutej zmluvy o úvere nebola schopná posúdiť zákonné dôsledky uzavretej dohody o vyplnení zmenky. V tejto súvislosti odkázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28.11.2013 sp. zn. 43CoZm/18/2013. Navrhovateľ tvrdí, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je bez väd, ktoré by ju činili neplatnou, teda ide o platnú

zmenku. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. V ďalšom odkázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 5.9.2013, ktoré bolo vydané skutkovo a právne v zhodnej veci navrhovateľa, ako aj na uznesení Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

Odvolačný súd preskúmal napadnutý rozsudok bez toho, že by nariadil odvolacie pojednávanie, na ktorom by zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Nakoľko rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, bol termín verejného vyhlásenia uverejnený v zákonom stanovenej lehote na úradnej tabuli súdu a na internete (§ 156 ods. 1, 2 O.s.p.). Právnym dôsledkom takéhoto preskúmania veci je viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1, 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.). Táto viazanosť sa však netýka právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Pri preskúmaní rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania

do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimku však tvoria vady konania, pokiaľ majú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po takomto preskúmaní napadnutého rozsudku dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie navrhovateľa je v konečnom dôsledku v podstatnej časti dôvodné.

V prejednávanej veci je predmetom preskúmania nárok zo zmenky uplatnený navrhovateľom v cezhraničnom spore na základe Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu - ďalej len Nariadenia. Navrhovateľ ako právnická osoba so sídlom v Českej republike podal dňa 28.3.2013 na Okresnom súde Prešov návrh na začatie konania proti odporkyňi s bydliskom na území Slovenskej republiky. Prvostupňový súd tento návrh, aj s prílohami, doručil dňa 9.1.2015 do vlastných rúk odporkyne. Nasledujúcim dňom začala plynúť odporkyňi lehota 30 dní na vyjadrenie.

Odporkyňa toto svoje právo využila a v lehote stanovenej Nariadením na pojednávaní dňa 6.2.2015 uviedla, že predmetný úver brala preto, lebo 13.8.2008 sa jej narodila dcéra Q., ktorá je chorá na srdiečko a potrebovala peniaze na živobytie, cestovanie k lekárom a na ostatné veci. Prehlásila, že to, čo dlhuje Pohotovosti, je ochotná zaplatiť. Odporkyňa nespochybnila platnosť dohody o vyplňovacom práve zmenky, ani výšku zmenkovej sumy, ani výšku zmenkového úroku.

V súlade s článkom 17 ods. 1 Nariadenia Slovenská republika informovala Komisiu o tom, že na základe procesného práva Slovenskej republiky bude možné v súlade s článkom 17 Nariadenia podať opravný prostriedok „odvolanie“ (§ 201 a nasl. O.s.p.) na „krajské súdy“. Odvolacie konanie začaté odvolaním odporkyne podľa článku 17 Nariadenia sa uskutočňuje podľa procesného poriadku Slovenskej republiky (článok 19 Nariadenia), avšak len za podmienky včasného podania odpovede odporkyňou podľa článku 5 ods. 3 Nariadenia.

Muselo by ísť pritom o odpoveď, ktorou by odporkyňa prejavila nesúhlas s nárokmi uplatňovanými voči nej návrhom uvedeným na tlačive A, pričom dôvody svojho nesúhlasu s týmto návrhom by uviedla v spomínanej lehote 30 dní.

V prípade, že odporca nedodrží skôr uvedenú lehodu a dôvody svojho nesúhlasu s návrhom neuvedie vôbec, alebo uvedie oneskorene či až v podanom odvolaní proti rozsudku, znemožňuje jeho predchádzajúca pasivita, resp. obsah skôr podanej odpovede, odvolaciemu súdu preskúmať tento rozsudok z dôvodov uvedených až v prípadnom odvolaní, resp. z iných dôvodov, než ktoré boli uvedené vo včas podanej odpovedi odporkyne.

Ani odporcovi - spotrebiteľovi nestačí vo včas uplatnenej obrane sa obmedziť na tvrdenie, že je spotrebiteľ a dovoľáva sa ochrany spotrebiteľského práva. Jedná sa totiž o nárok uplatňovaný zo zmenky podľa Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb.. Preskúmanie zmenky súdom ex offa bez včasnej konkretizácie dôvodov námietky, by znamenalo zánik princípu nespornosti zmenky a spolu so zánikom princípu abstraktnosti zmenky aj zmenu zmenky ako cenného papiera na prehlásenie dlžníka o uznaní dlhu.

K priebehu dokazovania pred súdom prvého stupňa je treba zdôrazniť, že konanie podľa Nariadenia v celom rozsahu nahrádza prvostupňové konanie upravené v Občianskom súdnom poriadku platnom na území Slovenskej republiky. Len v prípade riešenia procesnej situácii, ktoré nie sú upravené v Nariadení, bol prvostupňový súd oprávnený a povinný aplikovať procesné právo Slovenskej republiky (článok 19 Nariadenia). Znamená to, že tak postup a rozsah dokazovania vykonávaného súdom prvého stupňa v konaní podľa Nariadenia, ako aj podmienky pre nariadenie pojednávania, či vykonávania iných dôkazov sa spravujú Nariadením. Pokiaľ tak prvostupňový súd v preskúmvanej veci nepostupoval a aplikoval zákon č. 99/1963 Zb., porušil procesné právo, ktoré bol povinný aplikovať, čím odňal účastníkom právo na súdnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V súvislosti s uznávacím prejavom vôle zo strany odporkyne bolo vykonávanie ďalšieho dokazovania diskutabilné. V súlade s článkom 7 ods. 1 Nariadenia mal za tejto situácie prvostupňový súd rozhodnúť rozsudkom.

Cieľom prijatia Nariadenia bolo zjednodušenie a zrýchlenie cezhraničného konania v spotrebiteľských a v obchodných veciach s nízkou hodnotou sporu (bod 4 Preambuly Nariadenia). Cieľom takéhoto konania by mal byť zjednodušený prístup k spravodlivosti. Narušenie hospodárskej súťaže na vnútornom

trhu pre nerovnováhu vo fungovaní procesnoprávných prostriedkov poskytovaných veriteľom v rôznych členských štátoch vedie k potrebe prijatia právnych predpisov Spoločenstva zaručujúcich rovnaké podmienky pre veriteľov a dlžníkov v celej Európskej únii (bod 7 Preambuly Nariadenia). V záujme uľahčenia uznávania a vykonávania rozsudkov sa mal rozsudok vydaný v jednom členskom štáte v Európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu uznať a byť vykonateľný v inom členskom štáte bez potreby doložky vykonateľnosti a bez akýchkoľvek možností namietať proti jeho uznaniu (bod 30 Preambuly Nariadenia). Nariadenie upravuje cezhraničné spory aj vo veciach označovaných ako spotrebiteľské. Preto spôsob a rozsah dokazovania a preskúmania prvostupňovým súdom vo veciach, ktoré účastník označí vo svojej odpovedi za veci spotrebiteľské, sa musí riadiť Nariadením. To sa týka tak dokazovania, písomnej formy konania, podmienok, za ktorých sa nariaďuje ústne pojednávanie, či dodržiavanie lehôt na vykonávanie jednotlivých úkonov, ako aj koncentračnej zásady platnej pre obranu odporcu. Tá istá právna úprava platí pre prvostupňový súd aj v prípade vrátenia veci odvolacím súdom po zrušení rozhodnutia vo veci samej.

Pre rozhodnutie súdov v tejto preskúmvanej veci má zásadný význam bod 31 Preambuly Nariadenia, podľa ktorého „mali by existovať minimálne požiadavky na preskúvanie rozsudku v prípadoch, keď odporca nebol schopný pohľadávku potvrdiť“. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia, a to aj z článku 7 bod 3 Nariadenia, má odporca, ktorý nevyužil svoje právo na odpoveď k podanému návrhu v stanovenej lehote 30 dní síce právo podať odvolanie proti rozsudku podľa článku 17 Nariadenia, avšak v takom prípade môžu byť právne relevantné len tie odvolacie dôvody, ktoré uvádza článok 18 Nariadenia. Na iné odvolacie dôvody, ktoré by odporca uviedol prvýkrát až v podanom odvolaní, nie je možné prihliadať.

Takéto obmedzenie sa nevzťahuje na právo navrhovateľa odvolať sa v prípade, že súd rozhodne o zamietnutí ním podaného návrhu vo veci samej. V takom prípade odvolací súd vec prejedná a rozhodne v súlade s platným Občianskym súdnym poriadkom Slovenskej republiky.

Vychádzajúc z týchto ustanovení Nariadenia môže tak prvostupňový súd, ako aj súd odvolací aj v spotrebiteľských veciach vychádzať len zo skutočností a dôkazov predložených, či tvrdených účastníkmi konania pred súdom prvého stupňa postupom upraveným v článku 4 ods. 4, článku 5 ods. 1, ods. 3, Nariadenia.

Vzorové tlačivo C na odpoveď odporcu (článok 5 ods. 2, 3 Nariadenia) obsahuje poučenie, že ak odporca neodpovie do 30 dní, súd vydá rozsudok. Aj keď toto poučenie nie je natoľko prepracované, ako poučenie podľa § 120 ods. 4 O.s.p., poskytuje odporcovi informáciu, že v prípade jeho nečinnosti bude vyhlásený rozsudok súdu na základe podkladov navrhovateľa bez ohľadu na existujúce, no nepoužité dôvody na strane odporcu a predovšetkým nahradzuje poučenie podľa § 120 ods. 4 O.s.p., ktoré je preto pre konanie pred súdom prvého stupňa nepoužiteľné. Požiadavka „riadneho poučenia“ stanovená § 120 ods. 4 a v § 205 ods. 1 O.s.p. je pri rozhodovaní odvolacieho súdu splnená, pokiaľ bol odporca poučený podľa článku 5 ods. 3 a článku 7 ods. 3 Nariadenia (článok 12 ods. 2 Nariadenia).

Nezaslanie odpovede odporcom v zmysle článku 5 ods. 3 a článku 7 ods. 3 Nariadenia má účinky porovnateľné s včasným nepredložením a neuvedením dôkazov a skutočností v zmysle § 120 ods. 4 v spojení s § 205a ods. 1 O.s.p..

Pokiaľ odporca nezašle odpoveď súdu podľa článku 5 ods. 3 Nariadenia obsahujúcu negatívne stanovisko k podanému návrhu, môže vo včas podanom odvolaní požiadať o preskúmanie rozsudku v podstate len z dôvodov uvedených v článku 18 Nariadenia. Uvedený prostriedok procesnej obrany zodpovedá návrhu na odpustenie zmeškania lehoty upraveného v § 58 zákona č. 99/1963 Zb.. Takýto návrh môže odporca podať kedykoľvek, pokiaľ nepodal odvolanie podľa článku 17 Nariadenia, pričom v súlade s § 5 ods. 1 O.s.p. (použiteľného cez § 19 Nariadenia) musí byť odporca o tomto svojom práve poučený v rozhodnutí o veci samej, čo sa v preskúmvanej veci nestalo.

Ak však podal odporca riadny opravný prostriedok podľa článku 17 Nariadenia, nemôže už z dôvodov uvedených v článku 18 dodatočne žiadať o preskúmanie rozhodnutia po nadobudnutí jeho právoplatnosti, pretože by podmienka bezodkladného konania a nedostatočného času na prípravu procesnej obrany nebola splnená. Tento autonómny úniový

prostriedok procesnej obrany môže odporca využiť aj vtedy, ak rozhodnutie už nadobudlo právoplatnosť a odporca ho buď nenapadol riadnym opravným prostriedkom podľa článku 17, alebo nemohol v rámci riadneho opravného prostriedku uplatniť dôvody uvedené v článku 17. Tento prostriedok procesnej obrany môže teda využiť výlučne len odporca. Pretože sa jedná o jeho procesné právo, musí ho súd o tomto práve poučiť v písomnom vyhotovení rozhodnutia pri poučovaní o opravných prostriedkoch.

V preskúmvanej veci podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa navrhovateľ. Na rozdiel od odporkyne nestanovuje Nariadenie pre odvolanie navrhovateľa žiadne osobitné obmedzenia ani podmienky a v tejto súvislosti je plne uplatniteľné procesné právo Slovenskej republiky (čl. 19 Nariadenia).

Prvostupňový súd návrh v podstate zamietol z dôvodu, že prvý nadobúdateľ zmenky - spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. Bratislava vyplnila zmenku v rozpore so skutočnou dlžnou sumou vzhľadom na to, že v zmluve (zrejme úverovej) nebola uvedená ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) a tým nárok prvého nadobúdateľa zmenky mohol v zmenke obsahovať iba sumu poskytnutého úveru bez poplatkov a bez úrokov.

Ako už bolo konštatované, predmetom návrhu na začatie konania v danom prípade sú nároky zo zmenky uplatňované za podmienok uvedených v Nariadení. Nie je preto možné v tejto súvislosti aplikovať ust. § 175 O.s.p. o zmenkovom platobnom rozkaze. Nie je však možné ani to, aby prvostupňový súd rozhodujúci o podanom návrhu, ktorý odporkyňa v podstate uznala, posudzoval uplatnené nároky zo zmenky v rozpore s ustanoveniami upravenými v Zákone zmenkovom a šekovom č. 191/1950 Zb. To platí aj v prípade, keď vystaveniu zmenky predchádza spotrebiteľská zmluva. Zmenka je cenným papierom vydaným v zákonom stanovenej forme, ktorým sa určité osoby (zmenkoví dlžníci) zaväzujú majiteľovi zmenky zaplatiť v mieste a čase vyplývajúcom z listiny čiastku zmenkou určenú s tým, že ide o záväzky priame, bezpodmienečné, nesporné a abstraktné. Abstraktnosť zmenky sa prejavuje tým, že zákon neviaže vznik zmenkových nárokov na žiadne iné okolnosti, len na splnenie formalít, ktoré predpisuje. Jedná sa o platobný záväzok, ktorý nie je viazaný na iné vzťahy, ktoré inak medzi výstavcom a remitentom vo vlastnej zmenke nepochybne existujú. Aj keby dôvod vzniku zmenky bol na nej priamo vyznačený, nemá to nijaký vplyv na existenciu zmenkových záväzkov. Jedná sa súčasne o záväzok nesporný. Jeho nespornosť spočíva v tom, že pri vymáhaní nárokov zo zmenky nemusí majiteľ zmenky dokazovať nič iné, len že je vlastníkom zmenky. Pokiaľ emitent - dlžník má výhrady voči výške, či existencii nárokov vyplývajúcich zo zmenky, musí preukázať svoje tvrdenie.

Tak abstraktnosť, ako aj nespornosť zmenky sú podstatou tzv. zmenkovej presnosti, podstatou samotnej zmenky.

V preskúmvanej veci dohoda o zmenkovom vyplňovacom práve tvorí súčasť Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, a teda aj súčasť Zmluvy o úvere č. 8650714 zo dňa 4.4.2009. Išlo o dôsledok toho, že toho istého dňa bola vyplnená a odporkyňou podpísaná zmenka, ktorá neobsahovala zmenkovú sumu, ani dátum úročenia tejto zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa v čl. 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas po štyri po sebe idúce splátky, poprípade uhradí len časť splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatným celý dlh.

Predmetom vyplňovacieho práva nebola výška zmenkového úroku 0,25 % denne, ktorá už v tom čase bola vypísaná na zmenke a ktorú odporkyňa ako takú ako vystaviteľka zmenky podpísala.

Napriek tomu prvostupňový súd uznal túto Dohodu o vyplnení zmenky za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Jedná sa v podstate o aplikáciu námietky nesprávne vyplnenej zmenky, ktorú však odporkyňa v preskúmvanej veci nepodala. Podstata vyplňovacieho zmenkového práva spočíva v oprávnení majiteľa blankozmenky svojim úkonom pozostávajúcim z doplnenia chýbajúcich častí premeniť blankozmenku na cenný papier. Jedná sa o právo,

ktoré prislúcha majiteľovi blankozmenky, ktoré musí byť nadobúdateľovi zmenky udelené jej vystaviteľom. Toto vyplňovacie právo nie je osobitným právom zmenkovým, ale má charakter práva všeobecne právneho. Nejde o právo záväzkové, ale špeciálne majetkové právo. Toto právo sa zakladá na dohovore medzi osobou, ktorá blankozmenku podpísala a osobou, ktorá blankozmenku prijíma. Takáto dohoda by mala mať písomnú formu. Jej nedodržanie však nie je podmienkou platnosti. Spravidla býva súčasťou inej zmluvy tak, ako tomu bolo v preskúmvanej veci. Dohoda o vyplňovacom práve, ale aj jednostranné prehlásenie vystaviteľa blankozmenky o vyplňovacom práve jej majiteľa sú nevyhnutnou súčasťou vystavenej blankozmenky. Pokiaľ by takáto dohoda či prehlásenie neboli urobené, zmenka ako cenný papier nevznikne. Preto vystaviteľ zmenky musí odovzdávať spolu s nevyplnenou zmenkou prvému majiteľovi zmenky buď tzv. vyplňovacie prehlásenie s doložkou na zmenke o existencii takéhoto prehlásenia, ktoré upozorňuje každého budúceho majiteľa zmenky o tomto vyplňovacom práve, alebo doklad o uzavretí Dohody o vyplňovacom práve. Takýmto prehlásením osoba podpísaná na zmenke oprávňuje ďalšieho majiteľa blankozmenky túto v chýbajúcich častiach v určitom rozsahu vyplniť. Takéto vyplňovacie prehlásenie ako vedľajšia listina ide spolu so zmenkou. Vyplňovacie právo nie je právom viaznucim na zmenke, nie je skutočným právom zmenkovým, je len právom so zmenkou súvisiacim. Toto vyplňovacie právo nezaniká premlčaním či odvolaním, ani úmrtím alebo zánikom dlžníka alebo majiteľa blankozmenky.

Výstavca blankozmenky má právo podať námietku nesprávne vyplnenej blankozmenky. Námietka však prislúcha len tomu, kto sa podpísal na pôvodne nevyplnenú listinu zmenky. Táto námietka však nemôže byť použitá, s výnimkou prípadu, keď majiteľ nadobudol zmenku nedobromyseľne alebo sa pri nadobudnutí zmenky prevínil hrubou nedbanlivosťou (§ 10 Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb.). V tejto súvislosti je možné poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR č. SR 4/1999 - 52. Podľa tohto rozhodnutia, ak vyplní majiteľ zmenku, ktorá už bola vydaná ako neúplná (blankozmenku) odlišne od dojednania o jej vyplnení, nie je z tohto dôvodu zmenka neplatná. Nesprávne vyplnenie zakladá námietku dlžníka v zmysle čl. I. § 10 Zákona zmenkového a šekového. Takúto námietku môže vzniesť len samotný dlžník, a to len zo skôr uvedených dôvodov.

Aj keby bola pôvodne neúplná zmenka vyplnená spôsobom odporujúcim vyplňovaciemu právu, stala sa z formálneho hľadiska skutočnou zmenkou a má všetky predpísané náležitosti. Majiteľ takejto zmenky má zásadne všetky práva s touto listinou spojené, preto citované ustanovenie čl. I. § 10 dáva dlžníkovi z takejto zmenky len námietku nedobromyseľnosti či hrubej nedbanlivosti proti majiteľovi a nepriznáva mu právo namietat' nepravosť zmenky ako takej. S tým súvisí dôkazná povinnosť na strane dlžníka. Ten musí namietat' a preukázať, že pôvodne išlo o blankozmenku, ktorá mala byť vyplnená inak. Toto právo mu však patrí len ak je zmenka naďalej vo vlastníctve pôvodného majiteľa. Ak však bola zmenka rubopisovaná na ďalšieho majiteľa, bude treba ešte preukázať, že tento nový majiteľ bol pri nadobúdaní zmenky nedobromyseľným alebo že sa prevínil aspoň hrubou nedbanlivosťou.

V tejto súvislosti došlo k pokusom o zvrátenie dôsledkov spojených s indosáciou zmenky stanovenou v čl. I. § 17 citovaného zákona v nálezoch Ústavného súdu ČR č. PL ÚS 16/12 a IV.ÚS 457/10 zo dňa 18. 7. 2013.

Aj v tomto prípade nepreskúmvaval súd zmenku ex offo, ale len na základe a v rozsahu námietky podanej odporcom.

Použitie týchto výkladových nálezov nie je preto v preskúmvanej veci aktuálne vzhľadom k tomu, že odporkyňa žiadnu námietku, a teda ani námietku neplatnosti Dohody o vyplňovacom práve nepodala. Naopak, podľa obsahu jej výpovede na pojednávaní dňa 6.2.2015 je tento jej prejav vôle blízkym uznaniu záväzku spojeným s prejavom vôle splatiť tento žalovaný nárok.

Vzhľadom k abstraktnému charakteru zmenky ako takej nie je pre rozhodnutie vo veci naďalej právne významné, že jej podpísaniu predchádzalo uzavretie spotrebiteľnej úverovej zmluvy.

Prvostupňový súd označil túto Dohodu o vyplnení zmenky za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a to predovšetkým z dôvodu, že umožňuje požadovať od dlžníka (spotrebiteľa) neprímerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením záväzku (§ 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka a čl. 2

písm. a) Smernice 93/13/EHS v spojení s Přílohou ods. 1 písm. s). Keďže však predmetom Dohody o vyplňovacom práve nebolo dojednanie výšky zmenkového úroku 0,25 % denne, je tento právny dôvod absolútne neprijateľný.

Podobne je bez právneho významu tvrdenie prvostupňového súdu, že zmluva o úvere zo dňa 4.4.2009 neobsahuje údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN). Táto skutočnosť by mohla mať význam len v prípade podania konkrétnej námietky alebo, že by súd rozhodoval o zaplatení dlžnej čiastky z titulu záväzku zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy zo dňa 4.4.2009. Ani v takom prípade by táto skutočnosť nemala vplyv na povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi zostatok dlžného úveru.

Tak ako bolo konštatované, Dohoda o vyplňovacom práve, resp. jednostranne vyplňovacie prehlásenie vystaviteľa zmenky, zakladajú právo majiteľovi zmenky viazuje priamo na zmenke a až do vyplnenia blankozmenky sú jej nevyhnutnou súčasťou. Čl. I. § 10 Zákona zmenkového a šekového priznáva v tejto súvislosti vystaviteľovi zmenky len právo namietat nesprávne vyplnenú blankozmenku. Je neprípustné, aby súd bez akejkoľvek námietky zo strany dlžníka výslovne požadovanej zákonom dospel (ex offa) k záveru o neplatnosti Dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke.

Výnimku z výlučnosti práva zmenkového dlžníka namietat prípadné vady zmenky nie je možné vyvodit ani z článku I. § 5 Zákona zmenkového a šekového. Podľa tohto ustanovenia úrok (na zmenke splatnej na videnie alebo na určitý čas po videní) beží až od dátumu vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený deň iný. U ostatných zmeniek (fixných alebo datazmeniek) platí prípadná úroková doložka za nenapísanú (čl. I. § 34 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového). Zmenka splatná na videnie (vistazmenka) je splatná pri predložení a tento okamžik je pre vystaviteľa zmenky v zásade neznámy. Naproti tomu je u fixných zmeniek či datazmeniek splatnosť zrejma už pri ich vystavení. Nič preto nebráni vystaviteľovi takejto zmenky, aby prípadné úroky zahrnul priamo do zmenkovej sumy. Úprava čl. I. § 5 Zákona zmenkového a šekového poskytuje právo určitého dorovnania výlučne len zmenkám, ktoré majú neurčitú dobu splatnosti a teda aj vistazmenke vystavenej v tejto veci.

Úročenie sa môže začať najskôr dňom vystavenia zmenky. Vystaviteľom zmenky môže byť určený aj neskorší deň, ako napríklad deň, ktorým sa dlžník dostal do omeškania podľa bodu 4 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru so zaplatením dluhu v preskúmvanej veci. Jedná sa v podstate o deň, keď dôjde k zosplateniu úveru pri použití terminológie uvedenej v § 506 Obchodného zákonníka.

Takto určený úrok stanovený doložkou na zmenke je právne prípustný len do splatnosti zmenky, t. j. do dňa predloženia vistazmenky na platenie. Počnúc dňom splatnosti vznikajú majiteľovi zmenky priamo zo zákona nové postihové práva podľa čl. I. § 48 Zákona zmenkového a šekového, vrátane práva na 6 % úrok.

Pokiaľ by úrok stanovený podľa čl. I. § 5 mohol byť v zmenke určený až do zaplatenia zmenkovej sumy, boli by zmenky fixné a datazmenky výrazne znevýhodnené, keďže u nich po splatnosti zmenky vzniká nárok v rozsahu čl. I. § 48 Zákona zmenkového a šekového len na postihový 6 % úrok.

Deň splatnosti vistazmenky nie je na nej uvedený. Z podaného návrhu na začatie konania možno vyvodit, že splatnosť zmenky nastala ku dňu 6.11.2009, od ktorého si navrhovateľ požaduje zákonný 6 % úrok. Majiteľ vyplnenej zmenky vie z nej zistiť, že má právo na dohodnutý úrok od 23.8.2009 a že mu tento úrok patrí do dňa splatnosti zmenky, t. j. do dňa jej predloženia na zaplatenie, v danom prípade do 5.11.2009. Zo zmenky nevyplýva právo majiteľa zmenky na dohodnutý úrok za dobu od splatnosti zmenky (6.11.2009) až do zaplatenia.

Právny dôsledkom takto vystaveného dohodnutého zmenkového úroku je, že z takejto zmenky nevzniká jej majiteľovi po dni splatnosti zmenky okrem zákonného 6 % postihového úroku ročne nárok aj na dohodnutý úrok. Takýto dohodnutý úrok by z hľadiska svojho účelu mal blízko k úroku z úveru (§ 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka).

Aj v tejto súvislosti vystávala otázka, či súd môže v prípade pasivity účastníka k takémuto výkladu obsahu zmenky prihliadať ex offio. Odvolací súd je toho názoru, že v tomto prípade áno, a to hneď z dvoch dôvodov:

Závázky vyplývajúce z vyplnenej zmenky sú priame, bezpodmienečné, nesporné a abstraktné.

Remitent ako prvý majiteľ zmluvy a o to viac indosant ako ďalší majiteľ, ktorý nadobudol už vyplnenú zmenku (ako v preskúmvanej veci) majú v rukách spravidla len listinu zmenky, v ktorej každé slovo má svoj význam a účel. O existencii vád oprávňujúcich vystaviteľa zmenky (emitenta) na vznesenie námietok relatívnych, kauzálnych, ale aj absolútnych, sa môže majiteľ dozvedieť len v prípade, že vystaviteľ zmenky takúto námietku v súdnom konaní uplatní.

Vychádzajúc z tejto zásady môže súd ex offio prihliadať len k vadám zistiteľným z textu samotnej (už vyplnenej) zmenky, kde sa nejedná o prejav vôle vystaviteľa zmenky, ale o vadu spochybňujúcu samotnú existenciu zmenky či niektorej jej doložky. Jedná sa napríklad o chýbajúci podpis vystaviteľa zmenky, či o podpis, ktorý nie je vlastnoručný (§ 40 ods. 2

Občianskeho zákonníka), o zmenku ktorá neobsahuje platobný príkaz, o zmenku s niekoľkými platobnými miestami, či o chýbajúce označenie, že sa jedná o zmenku (čl. V. § 1 Zákona zmenkového a šekového).

Preskúmvateľ platnosť písomnej Dohody o vyplňovacom práve či správnosť výšky dohodnutého zmenkového úroku uvedenej už pri vystavení zmenky, je možné len na základe námietky (či inak prejavenej včasnej formy nesúhlasu) dlžníka.

Súd je však oprávnený ex offio prihliadať na to, že zmenkový úrok (v danom prípade 0,25 % denne) bol dojednaný len do splatnosti zmenky, a teda nie až do zaplataenia zmenkovej sumy, ako si to uplatňuje navrhovateľ v preskúmvanej veci. Každému dlžníkovi či vystaviteľovi vistazmenky, v ktorej bol doplňovaný dátum splatnosti dojednaného zmenkového úroku, musí byť pri jej predložení na platenie zrejmé, že takto dojednaný úrok patrí majiteľovi zmenky len za čas do splatnosti zmenky. Preto aj v preskúmvanej veci zo zmenky nevyplýva, že by sa zmenkový úrok mal platiť až do zaplataenia zmenkovej sumy. Vychádzajúc z doposiaľ vykonaného dokazovania by navrhovateľovi ako majiteľovi zmenky mal patriť dohodnutý zmenkový úrok 0,25 % denne za obdobie od 23.8.2009 do 5.11.2009.

Pokiaľ navrhovateľ sa domáha zaplataenia aj úroku za nasledujúce obdobie, domáha sa niečoho, čo nevyplýva zo zmenky a čo nie je postihovým právom podľa čl. I. § 48 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového. Uplatňovanie tohto ďalšieho nároku za obdobie od 6.11.2009 navrhovateľ právne a skutkovo nezodôvodnil, a už vôbec nepreukázal.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok v časti o zamietnutí návrhu na zaplataenie zmenkového úroku 0,25 % za obdobie počínajúce od 6.11.2009 a v prevyšujúcej časti, napadnutý rozsudok v súlade s§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne prvostupňový súd aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal odvolací súd Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.